

HOEFHAMER

NIEUWS

Hoefhamer Nieuwsbrief • Behoud laatste smederij Elburg! • april 2013, nr. 19, jaargang 7

Hoefhamer Nieuws nr. 19

Beste donateurs / vrijwilligers,

Om maar meteen met de deur in huis te vallen: De Hoefhamer is letterlijk en figuurlijk grensoverschrijdend actief! Dat is hard nodig want het geweldige succes van onze vreugdewippers - in 2012 zijn er maar liefst zestienhonderdvijfendertig exemplaren verkocht - heeft ook een schaduwzijde: de plaatselijke markt raakt zo langzamerhand verzadigd. Er moeten dus nieuwe afzetmarkten worden aangeboord. Vandaar dat het bestuur een actie is gestart om biergilden, thuisbrouwers en aanverwante lieden te interesseren voor de wippers. Mocht u nog bruikbare suggesties hebben dan horen we dat graag!

Er is overigens al een begin mee gemaakt. In de afgelopen maanden is hard gewerkt aan een opdracht van honderd zogenaamde hartenwippers (vreugdewipper met hartje) voor Amerika. Het bestuur is heel benieuwd of de Yankees onze ambachtelijke wippers weten te waarderen en of er nog vervolgoeddrachten komen.

Grensoverschrijdend...

Over (gemeente)grensoverschrijdend gesproken: onlangs is er een fraaie schakelketting afgeleverd voor een monumentaal pand aan de Thorbeckegracht in Zwolle en op dit moment is het wachten op de definitieve opdracht voor een deurrooster voor een authentiek Oostenrijks chalet. De echte liefhebbers weten de museumsmederij in Elburg zo langzamerhand te vinden!

Vrijwilligers van 'De Hoefhamer' op de Kamper kogge. Kogge-deskundige Jan van Werven in gesprek met Hanny van der Zwaag.

Kogge en Kampen

Het was koud op de kogge in Kampen toen ruim twintig vrijwilligers en partners van de museumsmederij er eind 2012 in het kader van het jaarlijkse 'uitje' een bezoek brachten. Hoogtepunt was de bezichtiging van de replica van een middeleeuwse kogge, een scheepstype waarmee de steden van het Hanzeverbond (o.a. Elburg) handel dreven, met name naar de Oostzee. Ondanks de kou waren de onderlinge contacten zeer geanimeerd en de deelnemers enthousiast, te meer daar de excursie werd afgesloten met een heerlijke warme maaltijd ten huize van de penningmeester. Met dank aan Hennie van Eerde. Het smaakte naar meer!

75 jaar Hulst

In vorige edities van Hoefhamer Nieuws is aandacht besteed aan de Elburger smeden Zoet en Sterken. De artikelen bestaan uit herinneringen van dochters aan hun smedende vaders, nu volgt een verhaal van een kleinzoon van smid Herman Hulst. Martijn (1978) woont toevalligerwijs recht tegenover de voormalige smederij van zijn grootvader in de Ellestraat. Gezien het grote leeftijdsverschil heeft Martijn enig onderzoek moeten verrichten, want zover gaan z'n herinneringen niet terug. Wel weet hij dat 'opa een vriendelijke man was maar wel heel secuur. Alles had een vaste plaats.' En in

Het bedrijf van H. Hulst & Zn aan het eind van de Ellestraat: smederij (L), winkel en loodgieterswerkplaats.

zijn knusse woonkamer worden de wanden opgesierd met oude gereedschappen die nog herinneren aan het beroep van zijn grootvader. Hier volgen de resultaten van Martijns speurwerk: Opa groeide op in het gezin van visroker Hulst in de Havenstraat. Hij had maar liefst 15 broers en

Voorzitter Boersma (L) en penningmeester Van Eerde als trotse producenten van de fraaie schakelketting.

SPEK's Loodgietersbedrijf enz
DEMSTRAAT 15, ELBURG. Telefoon 21
es werkzaamheden:
H. HULST, Smederij, Ellestraat 6

Deel van de advertentie waarin de werkzaamheden van het bedrijf van Leo Spek worden overgedragen aan zwager Herman Hulst.

Geëmailleerd bordje van het nieuwe loodgietersbedrijf H. Hulst & Zn.

Het nog jonge echtpaar Hulst-Lipke met dochter Fenna.

De Hoefhamer wordt gesponsord door:
Scheepswerf Balk Urk BV

DE HOEFHAMER
MUSEUMSMEDERIJ ELBURG

zussen. Aangezien al een paar broers 'in de vis' waren, was voor hem was geen plaats in de rokerij en dus werd hij 'in de leer' gedaan bij de ongehuwde smid Dries Seijbel in de Ellestraat, die het werk van de smid combineerde met dat van boer.

In 1938 kocht Herman Hulst de werkplaats van zijn baas, Herman (1914 - 1988) was getrouwd met Albertje Lipke (1915 - 2009). Ze kregen één dochter en vijf zoons: Herman, Rien, Fenna, Henk, Jan en Aleid. De broers Rien en Henk gingen bij vader in de zaak werken.

Smid Hulst deed veel reparatiewerk voor de vissers. Met name op zaterdag was het enorm druk want dan moest de geleden averij zo snel mogelijk worden hersteld, want 's zondags na 24.00 uur kozen de vissers al weer het ruime sop. Het was in die tijd armoe troef, de schuiten werden 'met blik en teer boven water gehouden'.

Loodgieter

In december 1944 ging loodgieter Leo Spek, een zwager van Herman Hulst, hout sprokelen op De Haere. Daar werd hij opgepakt door de Duitsers en afgevoerd naar Kamp

calorische waarde en de hogere druk moesten gasverbruikende apparaten als geisers en gasfornuizen van andere branders worden voorzien of helemaal worden vervangen. Ook stapte men massaal over op gaskachels en centrale verwarming, zo ook in Elburg. Dit betekende werk aan de winkel voor loodgieter Hulst & Zn. In de jaren '60 opende opoe Hulst een naast de smederij gelegen winkel waar allerlei 'gasapparaten' werden verkocht.

Een bekende naam in de binnenstad: na 75 jaar nog steeds Hulst (Flier)!

Opa Herman Hulst met zijn Meinzoon Martijn, 1977.

Amersfoort. Uiteindelijk werd hij in februari 1945 naar het concentratiekamp Neuengamme gedeporteerd. Leo kwam een maand later om het leven bij een bombardement.

Na de oorlog vroeg zijn weduwe Rika Spek - Hulst haar broer Herman om de werkzaamheden van L. Spek's Loodgietersbedrijf over te nemen. Door dit noodlottig voorval werd de smid loodgieter.

Opening van de winkel door 'opoe' Hulst (moeder van 15 kinderen) onder toezien oog van schoondochter Albertje en zoon Herman.

Opening winkel

In 1959 ontdekte de NAM gas in Kolham (gemeente Slochteren), vier jaar later werd concessie verleend en besloot de regering heel Nederland aan te sluiten op aardgas. Door de afwijkende

Robbertsmatenstraat

De oorspronkelijke smederij ontwikkelde zich van loodgietersbedrijf tot Hulst Flier Installateurs Elburg B.V. In 1978 verhuisde het loodgietersbedrijf namelijk naar de Robbertsmatenstraat want ondanks de uitbreiding met nog een werkplaats, was de ruimte aan het eind van de Ellestraat te klein, te moeilijk bereikbaar.

Al met al is het 75 jaar geleden dat 'opa Hulst' het bedrijf begon. Een jubileum!

Tweede lustrum

Over jubileum gesproken: de stichting tot instandhouding van de Elburger smederij bestaat al weer tien jaar. Het waren de heren Henk Hulst, Willem Bultman en Bert van Ruitenbeek die in 2003 besloten een stichting op te richten met als doel te voorkomen dat de oude werkplaats in de Smedestraat zou verdwijnen! In Hoefhamer Nieuws 20 - hét jubileumnummer - hierover meer!

Het huidige bestuur is van mening dat aan dit tweede lustrum de nodige aandacht besteed moet worden! Nu wil het toeval dat het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds dit jaar ook jubileert, het bestaat 25 jaar. Dit wordt gevierd door in honderd panden van de vereniging Hendrick de Keyser - onze huurbaas - kleine concerten te geven, ook in museumsmederij De Hoefhamer. Het belooft een unieke gebeurtenis te worden want nooit eerder is een huisconcert gegeven in een 400 jaar oude, nog in werking zijnde smederij. Het bestuur van De Hoefhamer heeft inmiddels alle dertig entreekaarten opgekocht en de vrijwilligers plus partners en een aantal gasten uitgenodigd het concert gratis bij te wonen.

Illustrer duo

In januari jl. zijn Bert Hanekamp uit Wapenveld en Gert Hengeveld uit Elburg toegetreden tot het suppoostengilde van de museumsmederij. Beiden hebben zo hun eigen motivatie om in de vrije tijd in de oude smederij te gaan werken.

Bert zegt dat hij gek is op 'ijzer' en oude ambachten. Hij is bijvoorbeeld vrijwillige molenaar in Wapenveld. Op den duur wil hij bij de molen ook een ambachtelijke smederij inrichten. 'En om ervaring op te doen heb ik in Elburg de cursussen voor beginners en gevorderden gedaan en ben ik nu begonnen als suppoost', vertelt Bert enthousiast.

Gert Hengeveld was vorig jaar op zoek naar een zinvolle tijdsbesteding en op advies van broer Chris meldde hij zich aan voor een cursus smeden. In het najaar 2012 was het zover, er was plaats bij meestersmid Hendrik Smit. Die wist de kersverse leerling-smid dermate te motiveren dat hij ook het certificaat gezelschap wilde halen. Het smeden zit Gert blijkbaar in de genen want zijn grootmoeder - oma Hengeveld - was een zus van de vrouw van Aart de Gunst, één van de twee laatste beroepssmeden!

Bert Hanekamp uit Wapenveld

Gert Hengeveld uit Elburg

Over die 'De Gunsten' een volgende keer meer in hét jubileumnummer!